

ОСОБЛИВОСТІ АПЕЛЯЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Кувіла О. І.

доктор філософії,

радник генерального директора

Обласне комунальне некомерційне підприємство

«Буковинський клінічний онкологічний центр»

м. Чернівці, Україна

Захист прав і свобод людини в суді є важливою основою справедливого та демократичного суспільства. Цей захист ґрунтується на низці принципів і норм права, спрямованих на забезпечення справедливого судового розгляду та захист прав і свобод особи. Ключовими аспектами такого захисту є забезпечення доступу до незалежного та справедливого суду, запобігання будь-якому втручанню в судовий процес, забезпечення відкритості судових засідань з можливістю спостереження за діяльністю суду, а також гарантування ефективного захисту в суді для усунення порушень прав і свобод. Апеляційні суди відіграють важливу роль у виправленні можливих помилок судів нижчих інстанцій. Їх діяльність сприяє винесенню справедливих і послідовних судових рішень та є основою правової стабільності. Крім того, забезпечення можливості оскарження судових рішень, які порушують основоположні права і свободи, є важливим аспектом ефективної системи правового захисту громадян.

Вчені провели велику кількість досліджень з питання ефективності процедури оскарження в українському адміністративному судочинстві та присвятили достатню кількість наукових досліджень. Серед таких науковців можна виділити: О.М. Бандурка, Т.О. Гуржій, О.О. Колтунова, О.В. Кузьменко, О.В. Муза, І.С. Поляков, М.М. Тищенко, П.І. Шевчук та інші. Однак питання судового захисту прав і свобод людини потребує подальшого аналізу та наукових досліджень.

Апеляційне провадження в Україні є однією зі стадій судового процесу і слугує для перегляду рішення суду першої інстанції. Відповідно до національного законодавства, апеляційне провадження регулюється Цивільним процесуальним кодексом України [1], Кримінальним процесуальним кодексом України [2] та Кодексом адміністративного судочинства України [3].

Слід відзначити, що апеляційне провадження може стикатися з різними проблемами, які ускладнюють судовий процес і можуть впливати на результати розгляду справ.

На нашу думку основними проблемами апеляційного провадження в адміністративному судочинстві можуть бути:

1. Тривалість процесу, адже апеляційні суди часто занадто затягують розгляд справ, що призводить до значного затримання у вирішенні спорів. Це може стати причиною втрати віри громадян у судову систему та зменшення довіри до неї.

2. Висока завантаженість судів. Велика кількість апеляційних позовів може призвести до перевантаження судів, що ускладнює їхню роботу та спричиняє подовження строків розгляду справ.

3. Неоднаковість рішень. У деяких випадках рішення апеляційних судів можуть бути суперечливими або неоднаковими, що створює невизначеність у судовій практиці та може породжувати недовіру до системи.

4. Кадрова проблема та недостатня кваліфікація суддів. У деяких випадках апеляційні суди можуть стикатися з проблемою недостатньої кваліфікації суддів, що може впливати на об'єктивність та компетентність прийнятих рішень.

5. Формальність процедур. Деякі апеляційні процедури можуть бути дуже формальними та важкодоступними для звичайних громадян, що ускладнює їхню можливість захисту своїх прав у суді.

6. Недосконалість законодавства. Неясно сформульовані або суперечливі законодавчі норми можуть створювати проблеми в розумінні та застосуванні права судами на апеляційному рівні.

Розв'язання цих проблем може включати в себе впровадження ефективних механізмів контролю за строками розгляду справ, підвищення кваліфікації суддів, оптимізацію процедур та поліпшення доступності інформації для громадян про апеляційні процедури.

З огляду на викладене вище пропонуємо шляхи вирішення проблем апеляційного провадження:

– по-перше, реформа процедур та правил. Важливо переглянути процедури та правила апеляційного провадження з метою спрощення і зменшення бюрократичних перешкод. Це може включати скорочення термінів розгляду справ, спрощення процедур подання документів та зменшення формальності;

– по-друге, підвищення доступності правової допомоги для всіх громадян, що може допомогти у зменшенні відмов від оскарження рішень через фінансові обмеження. Це може включати надання безкоштовної або субсидованої правової допомоги та консультацій;

– по-третє, підвищення ефективності судів. Слід звернути увагу на підвищення ефективності роботи апеляційних судів, включаючи оптимізацію робочих процесів, підвищення кваліфікації суддів та персоналу, а також використання сучасних технологій для автоматизації процесів;

– по-четверте, підвищення прозорості та об'єктивності. Це повинно включати публікацію інформації про роботу судів, проведення громадських слухань, а також впровадження механізмів контролю за діяльністю судів;

– по-п'яте, розвиток альтернативних методів вирішення спорів, таких як медіація або конфліктологія, може допомогти зменшити навантаження на апеляційні суди та прискорити вирішення справ;

– по-шосте, діалог з громадськістю та зацікавленими сторонами для визначення проблем і вироблення ефективних рішень. Це може включати проведення громадських консультацій та обговорень з представниками різних груп населення.

Ці шляхи можуть бути ефективними у вирішенні проблем апеляційного провадження і сприяти покращенню судової системи в цілому.

Таким чином, у адміністративному судочинстві апеляційне провадження часто відрізняється своєю специфікою, оскільки суперечки, які виникають, стосуються питань, пов'язаних з діяльністю влади, регулюванням громадських відносин та додержанням законодавства у сфері публічного управління, що вимагає високого рівня експертизи в судовому розгляді цих справ та особливого уваги до забезпечення прозорості, публічності та швидкості у вирішенні конфліктів, що стосуються інтересів держави, громадян та інших суб'єктів адміністративного права.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>